

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Agenda, Sev Ritvale Osnabrvdense

Franz Wilhelm <Osnabrück, Bischof>

Coloniæ Agrippinæ

De Sacramento Baptismi rite administrando.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41233

D E
SACRAMENTO BAPTISMI
rite administrando.

Ioan. 3.

*S*acrum Baptisma, Christianae religionis & aeternae vitae januam, quod inter alia nova legis Sacramenta, à CHRISTO instituta, primum tenet locum, cunctis ad salutem necessarium esse, ipsa Veritas testatur illis verbis: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Itaque summa, ad illud opportune riteque administrandum ac suscipiendum, diligentia adhibenda est.

Cum autem ad hoc Sacramentum conferendum alia sint de jure divino absolute necessaria, ut materia, forma, minister; alia ad illius solemnitatem pertineant, ut ritus, ac ceremonia, quas, ex Apostolica & antiquissima traditione acceptas, & approbatas, nisi necessitatis causa, omittere non licet; de iis aliqua praemonenda sunt, ut sacrum hoc ministerium rite ac sancte peragatur.

De materia Baptismi.

*A*c primum intelligat Parochus, cum hujus Sacramenti materia sit aqua vera ac naturalis, nullum alium liquorem ad id adhiberi posse.

Aqua vero solemniter Baptismi sit eo anno benedicta in Sabbato sancto Paschatis, vel Sabbato Pentecostes; quae in fonte mundo nitida & pura diligenter conservetur: & haec, quando nova benedicenda est, in Ecclesiae vel potius Baptistarii sacrarium effundatur.

Si Aqua benedicta tam imminuta sit, ut minus sufficere videatur, alia non benedicta admisceri potest, in minori tamen quantitate.

Si

Si vero corrupta fuerit, aut effluxerit, aut quovis modo defecerit, Parochus in Fontem, bene mundatum ac nitidum, recentem aquam infundat, eamque benedicat ex formula, quæ infra præscribitur.

Pag. 64.

Sed, si aqua congelata sit, curetur, ut liquefiat; sin autem ex parte congelata sit, aut nimium frigida, poterit parum aquæ naturalis non benedictæ calefacere, & admiscere aquæ baptismali in vasculo ad id parato, & ea tepesacta ad baptizandum uti, ne noceat infantulo.

De forma Baptismi.

Q*uoniam Baptismi forma, his verbis expressa, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen. omnino necessaria est; ideo eam nullo modo licet mutare; sed eadem verba, uno & eodem tempore, quo fit ablutio, pronuncianda sunt.*

Latinus Presbyter Latina forma semper utatur.

Cum Baptismum iterare nullo modo liceat; si quis sub conditione, de quo infra, sit baptizandus, ea conditio explicanda est, hoc modo: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c. Hac tamen conditionali forma non passim aut leviter uti licet, sed prudenter, & ubi, re diligenter pervestigata, probabilis subest dubitatio, infantem non fuisse baptizatum.

Baptismus licet fieri possit, aut per infusionem aquæ, aut per immersionem, aut per asperisionem, primus tamen vel secundus modus, qui magis sunt in usu, pro Ecclesiarum consuetudine retineantur; ita ut trina ablutione caput baptizandi perfundatur vel immergatur in modum crucis, uno & eodem tempore, quo verba proferuntur; & idem sit aquam adhibens & verba pronuncians.

Vbi vero Baptismus fit per infusionem aquæ, cavendum est, ne aqua ex infantis capite in fontem, sed vel in sacrarium baptisterii, prope ipsum fontem extructum, defluat, aut in aliquo vase, ad

hunc

hunc usum parato, recepta, in ipsius Baptisterii, vel in Ecclesie sacrarium, effundatur.

De ministro Baptismi.

Legitimus quidem Baptismi minister est Parochus; vel alius Sacerdos, à Parocho vel ab Ordinario loci delegatus: sed, quoties infans, aut adultus, versatur in vitæ periculo, potest sine solemnitate à quocumque baptizari in qualibet lingua, sive clerico sive laico, etiam excommunicato, sive fidei sive infidei, sive catholico sive hæretico, sive viro sive femina, servata tamen forma & intentione Ecclesie.

Sed, si adsit Sacerdos, Diacono præferatur, Diaconus Subdiacono, Clericus laico, & vir femina; nisi pudoris gratia deceat feminam potius quam virum baptizare infantem non omnino editum, vel nisi melius femina sciret formam & modum baptizandi. Quapropter curare debet Parochus, ut fideles, præsertim obstetrices, rectum baptizandi ritum probe teneant & servent.

Pater, aut mater, propriam prolem baptizare non debet, præterquam in mortis articulo, quando alius non reperitur, qui baptizet: neque tunc ullam contrahunt cognationem, quæ matrimonii usum impediatur.

De Baptizandis parvulis.

Oportune Parochus hortetur eos, ad quos ea cura pertinet, ut natos infantes, sive baptizandos sive baptizatos, quamprimum fieri poterit, & qua decet Christiana modestia, sine pompa vanitate, deferant ad Ecclesiam; ne illis Sacramentum, tantopere necessarium, nimium differatur cum periculo salutis; & ut iis, qui ex necessitate privatim baptizati sunt, consuetæ ceremoniæ ritusque suppleantur, omissa forma & ablutione.

Nemo, in utero matris clausus, baptizari debet. Sed, si infans caput emiserit, & periculum mortis immineat, baptizetur in capite;

nec

nec postea, si vivus evaserit, erit iterum baptizandus. At, si aliud membrum emiserit quod vitalem indicet motum, in illo, si periculum impendat, baptizetur; & tunc, si natus vixerit, erit sub conditione baptizandus eo modo, quo supra dictum est: Si non es baptizatus, ego te baptizo, in nomine Patris, &c. Si vero, ita baptizatus, deinde mortuus prodierit ex utero, debet in loco sacro sepeliri.

Si mater pręgnans mortua fuerit, fętus quamprimum caute extrahatur, ac, si vivus fuerit, baptizetur; si fuerit mortuus, & baptizari non potuerit, in loco sacro sepeliri non debet. Infantes expositi & inventi, si, re diligenter investigata, de eorum baptismo non constat, sub conditione baptizentur.

In monstris vero baptizandis, si casus eveniat, magna cautio adhibenda est: de quo, si opus fuerit, Ordinarius loci, vel alii periti, consulantur; nisi mortis periculum immineat.

Monstrum, quod humanam speciem non prę se ferat, baptizari non debet: de quo si dubium fuerit, baptizetur sub hac conditione: Si tu es homo, ego te baptizo, &c.

Illud vero, de quo dubium est, unane aut plures sint persone, non baptizetur, donec id discernatur: discerni autem potest, si habeat unum vel plura capita, unum vel plura pęctora; tunc enim totidem erunt corda & anime, hominesque distincti; & eo casu singuli seorsum sunt baptizandi, unicuique dicendo; Ego te baptizo, &c. Si vero periculum mortis immineat, tempusque non suppetat ut singuli separatim baptizentur, poterit minister, singulorum capitibus aquam infundens, omnes simul baptizare, dicendo: Ego vos baptizo, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Quam tamen formam in iis solum, & in aliis similiibus mortis periculis, ad plures simul baptizandos, & ubi tempus non patitur ut singuli separatim baptizentur, aliis numquam, licet adhibere.

Quando verò non est certum, in monstro esse duas personas, ut quia duo capita & duo pęctora non habet bene distincta; tunc

B

debet

debet primum unus absolute baptizari, & postea alter sub conditione, hoc modo: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

De Patrinis.

Parochus, antequam ad baptizandum accedat, ab iis, ad quos spectat, exquirat diligenter, quem vel quos susceptores seu Patrinos elegerint, qui infantem de sacro fonte suscipiant, ne plures quam liceat, aut indignos vel ineptos, admittat.

Seff. 24.
c. 2. de
ref. Matr.

Patrinus unus tantum, siue vir siue mulier, vel ad summum unus & una, adhibeantur, ex decreto Concilii Tridentini: sed simul non admittantur duo viri, aut duae mulieres, neque ipsius baptizandi pater aut mater.

Hos autem Patrinos, saltem in etate pubertatis, ac Sacramento Confirmationis consignatos esse, maxime convenit.

Sciant praeterea Parochi, ad hoc munus non esse admittendos infideles, aut hereticos, non publice excommunicatos, aut interdictos, non publice criminosos, aut infames, nec praeterea qui sana mente non sunt, nec qui ignorant rudimenta fidei: haec enim Patrini, spirituales filios suos, quos de Baptismi fonte susceperint, ubi opus fuerit, opportune docere tenentur.

Praeterea, ad hoc etiam admitti non debent Monachi, vel Sanctimoniales, neque alii cujuscvis Ordinis regulares, a saeculo segregati.

De tempore & loco administrandi Baptismi.

Quamvis Baptismus quovis tempore, etiam interdicti, & cessationis à divinis, praesertim si urgeat necessitas, conferri possit; tamen duo potissimum, ex antiquissimo Ecclesiae ritu, sacri sunt dies, in quibus, solempni caerimonia, hoc Sacramentum administrari maxime convenit: nempe Sabbatum sanctum Paschae, & Sabbatum Pentecostes, quibus diebus baptismalis fontis aqua rite consecratur. Quem ritum, quantum fieri commode potest, in adultis baptizan-

dis,

dis, nisi vita periculum immineat, retineri decet, aut certe non omnino prætermitti, præcipue in Metropolitanis aut Cathedralibus Ecclesiis.

Ac licet, urgente necessitate, ubique baptizare nihil impediatur, tamen proprius Baptismi administrandi locus est Ecclesia, in qua sit fons baptismalis, vel certe Baptisterium prope Ecclesiam.

Itaque, necessitate excepta, in privatis locis nemo baptizari debet; nisi forte sint Regum aut magnorum Principum filii, id ipsis ita deposcentibus; dummodo id fiat in eorum Capellis seu Oratoriis, & in aqua baptismali, de more benedicta.

Baptisterium sit decenti loco & forma, materiaque solida, & que aquam bene contineat, decenter ornatum, & cancellis circumseptum, sera & clave munitum, atque ita obseratum, ut pulvis vel alia sordes intro non penetrent; in eoque, ubi commode fieri potest, depingatur imago sancti Ioannis, Christum baptizantis.

De sacris Oleis, & aliis requisitis.

Sacrum Chrisma, & sanctum Oleum, quod & Catechumenorum dicitur, quorum usus est in Baptismo, eodem anno sint ab Episcopo de more benedicta, feria quinta in Cæna Domini.

Curet Parochus, ut ea suo tempore quamprimum habeat; & tunc vetera in Ecclesia comburat.

Veteribus oleis, nisi necessitas cogat, ultra annum non utatur; ac, si deficere videantur, & Chrisma aut oleum benedictum haberi non possit, aliud oleum de olivis non benedictum adjiciatur, sed in minori quantitate.

Chrisma, & Oleum sacrum, sint in suis vasculis argenteis, aut saltem stanneis, bene obturatis: que vascula sint inter se distincta, & propriam unumquodque inscriptionem habeat, majusculis litteris incisam, ne quis error committatur.

Ad usum vero quotidianum minora habeantur vascula ex argento, si fieri potest, aut stanno; sive separata, sive etiam conjun-

Et ; apte tamen distincta , & bene cooperta , & cum suis inscriptionibus , ut supra , ne Parochus aberret , & unum pro altero sumat ; quod cavere debet diligenter .

In ea igitur , ex majoribus vasculis , *Chrysmatis* & *Olei* , quod sufficiat , infundatur ; atque , ut effusionis periculum caveatur , commodum erit , in his vasculis bombacium seu quid simile habere , Oleo sacro & *Chrysmate* separatim perfusum , in qua pollex , cum opus est , ad inungendum immittatur .

Hæc vascula ita parata , in loco proprio , honesto , ac mundo , sub clave ac tuta custodia decenter asserventur , nec ab aliquo , nisi à Sacerdote , temere tangantur , aut eis sacrilege quispiam abuti possit .

Parochus , quantum fieri potest , curet , ne per Laicos , sed per se vel per alium Sacerdotem , vel saltem per alium Ecclesiæ ministrum , hæc Olea deferantur : caveat item , ne de iis quidquam ulli umquam tribuat , cujusvis rei prætextu .

Pag. 16.

Sal , quod in os baptizandi immittendum est , sit benedictum sua peculiari benedictione , que infra præscribitur ; neque utatur sale , exorcizato ad benedicendum aquam ; sitque prius bene confractum & attritum , siccum ac mundum . Sal , ita benedictum , nemini tradatur ; neque etiam iis , qui benedicendum attulerint , reddatur ; sed ad alios baptizandos servetur , aut in sacrarium abjiciatur .

Cum igitur Baptismi Sacramentum jam administrandum est , hæc in promptu esse debent :

Vascula , sacri *Olei* Catechumenorum , & *Chrysmatis* .

Vasculum cum sale benedicendo , vel jam , ut dictum est , benedicto .

Vasculum , seu cochlear , ex argento vel alio metallo , nitidum , ad aquam Baptismi fundendam supra caput baptizandi ; quod nulli præterea alii usui deserviat .

Pelvis , seu bacile , ad excipiendam aquam , ex capite defluentem ; nisi statim in sacrarium defluat .

Gossipium, alio nomine bombacium, seu quid simile, ad abster-
genda loca, sacris Oleis inuncta.

Stole dua, una violacea, & altera alba, ut infra notatur, mu-
tanda.

Medulla panis, qua inuncti Sacerdotis digiti, cum manus lavat,
abstergantur; & vas pro manuum lotionem post Baptismum; quod
huic tantum usui deservire decet.

Alba vestis in modum pallioli, seu linteolum candidum, infantis
capiti imponendum.

Cereus, seu candela cerea, baptizato ardens tradenda.

Hic denique Ritualis liber sit paratus, & item liber Baptisma-
lis, in quo baptizati describuntur.

Omnibus igitur opportune preparatis, Sacerdos, ad tanti Sacra-
menti administrationem, lotis manibus, superpelliceo & stola viola-
cea indutus, accedat; clericum unum, seu plures, si potest, secum
adhibeat, superpelliceo pariter indutos, qui sibi ministrent.

Ita paratus, accedat ad limen Ecclesiae, ubi foris expectant, qui
infantem detulerunt.

Interroget (nisi de his bene sibi constet) an sit suae Parochiae,
masculus an femina, an sit domi baptizatus, & à quo, & quam
rite, & qui sint Compadres, qui infantem teneant, pro eoque respon-
deant; quos pie ac decenter assistere, ac, prout opus fuerit, pro bapti-
zando ad interrogationes respondere admoneat.

Et quoniam iis qui baptizantur, tanquam Dei filiis in Christo
regenerandis, & in ejus militiam adscribendis, nomen imponitur;
curet, ne obscæna, fabulosa, aut ridicula, vel inanium Deorum,
vel impiorum Ethnicorum hominum, nomina imponantur; sed po-
tius, quatenus fieri potest, Sanctorum; quorum exemplis fideles
ad pie vivendum excitentur, & patrocinii protegantur.

His igitur expeditis, Baptizans ad Baptismum procedat, & Pa-
trinum de nomine infantis, super brachium dextrum illius positi,
in hunc modum nominatim interroget.